

KUL HAKKI AFFEDİLMEZ Mİ? *** KADER *** ÂHİRETTE ALLAH'I GÖRMEK (2)

(...dünden devam)

Âyetlerde geçen Kader kelimesi, temel olarak ölçü, miktar, kudret anlamını ifade eder. Âyetlerin hiçbirinde kader, Allah'ın, kullarının eylem-lerini belirlediği, onları belli eylemleri yapmak zorunda bıraktığı anla-mın-da değildir. İnsanın eylemleri iki türdür. Biri Allah'ın küllî iradesinin sonucu olan olaylardır ki bunlarda insan iradesinin rolü yoktur. İnsan, seçi-miyle değiştiremeyeceği bu olayların sonucundan sorumlu değildir. Anne babasını, ırkını, doğacağı ülkeyi seçmek insanın elinde değildir. Bunlardan sorumlu olmayan insan, bunlarla ölçülüp değeriendirilmez. Ama kendisine verilen irade ile seçip yaptığı eylemlerden ötürü insan sorumludur. Bu eylemleri yapma gücünü yaratan da Allah'tır ama Allah, bu eylemleri in-sanın seçimine göre yaratır. İşte bu seçimi insanı sorumlu kılar ki bu seçim gücüne İslâm Teolojisinde Cüz'î İrâde denilir.

İnsanın irâdesi ve seçimiyle yaptığı işler dışında bütün olaylar Allah tarafındandır. Fakat insan irâdesine bağlı işlerin oluş-masında insanın arzu-sunun, çabasının veya kusurunun etkisi vardır. Bundan dolayı bazı kötü işler, insanın kendisinden, kendi arzusundan veya kusurundan kaynaklanır. İnsan bilerek veya bilmeyerek bir şeyin olmasını ister, çok arzu eder. Fakat işin içyüzüne vakıf olmadığı için istediği şeyin, kendisi hakkında gerçekten hayırlı olup olmadığını bilemez. İnsanın istediğini Allah yaratır. Ama bazen insanın çok arzu ettiği şey kendisi hakkında kötü sonuçlar doğurur. Bunun sebebi insanın kendisidir. Çünkü kendisi onu arzu etmiş ve onun olması için çaba göstermiştir. İşte Nisâ Suresinin 79'ncü âyetinde: *"Başına gelen iyilik Allah tarafındandır, başına gelen kötülük de kendi nefsin-den-dir; kendi hatân, kusurun yüzün-den olmuştur"* buyurulmaktadır.

Şûrâ: 30, Nisâ: 79'ncü âyetlerde insanın başına gelen iyilik-lerin, Al-lah'ın lütfu, kötülüklerin de kendi kusuru yüzünden ol-duğu, Allah'ın, kulların birçok kusurunu da bağışladığı; Tevbe 51. âyette insanın başına, yüce Al-lah'ın yazıp takdîr ettiğinden başka bir şey gelmeyeceği vurgulan-mıştır

Kâinatta Allah'ın dilemediği bir şey olmaz. Allah, insanın bütün hayat aşamalarını bilir. İnsanın hayatı, Allah'ın ezelde belirlediği programa göre cereyan eder. İnsan, korunmak için tedbirini alır, elinden geleni yapar ama Allah'ın takdir ettiği şeyi de kimse önleyemez. Allah insan için ne takdir etmişse, ne kadar yaşamasını dilemişse öyle olur. Falan zamanda öl-mesi mukadderse insan ölür, yaşaması mukadderse yaşar. Allah dilerse onu zafere ulaştırır, dilerse yenilgiye

uğrattır.

(devamı yarın..)